GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenţĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 236. Vinerĭ, Sâmbătă 8 (20) Decemvre 1884.

Brașovŭ, 7 (19) Decemvre

Noulŭ Judex Curiae, baronulŭ Sennyey, a ocupatŭ în 17 a. l. c. și fotoliulŭ de președinte alŭ camerei magnaţilorŭ, la care postŭ a fostŭ chiămatŭ prin rescriptŭ regescŭ. Elŭ a făcutŭ cu ocasiunea acésta îndiscursulŭ sĕu de înaugurare unele declaraţiunĭ de cea mai mare importanţă, cari ne dovedescŭ, că faimele ce s'au rĕspânditŭ în privinţa relaţiunilorŭ sale cu guvernulŭ au fostŭ neexate.

Sennyey a declaratŭ susŭ și tare, că elŭ pășesce înaintea magnaţilorŭ, susţiindu-șĭ pe deplinŭ principiile sale politice neschimbate și independenţa convicţiunii sale. Totŭ-deodată declară categoricŭ, că nicĭ nu i s'a cerutŭ și nicĭ nu a făcutŭ guvernului vre-o concesiune politică.

După aceste declaraţiunĭ nu mai încape îndoiala, că baronulŭ Sennyey a fostŭ impusŭ d-lui Tisza de puterea împrejurărilorŭ și că nu dênsulŭ ci Tisza a fostŭ acela, care a căutatŭ sĕ încheie unŭ compromisŭ cu elŭ. Spre cea mai mare spaimă a mamelucilorŭ tisaiștĭ constată acum Sennyey, că între dênsulŭ și guvernŭ nu esistă nicĭ o solidaritate de principii, și numai atâta concede, că *în unele cestiunĭ*, ideile sale, ce le împărtășesce de multŭ, se unescŭ în punctele principale cu ideile guvernului.

Pentru prima óră dela înaugurarea dualismului s'a auḍitŭ în parlamentulŭ ungurescŭ din gura unui omŭ de statŭ de valóre și de influinţă asigurarea, că se sêmte chiematŭ a luá o posiţiune *„peste partide.“*

Sennyey a pronunţatŭ de astădată marele cuvêntŭ, care a jucatŭ și jócă unŭ rolŭ așa de însemnatŭ în programa politică a cabinetului Taaffe din Austria.

In legătură cu acea asigurare br. Sennyey vorbì de eventualitatea, când se va vedé silitŭ, de a luá locŭ în șirurile ilustrilorŭ membri ai camerei, spre a'șĭ desvoltá acolo părerile sale deosebite de ale guvernului.

Limbagiulŭ hotărîtŭ alŭ baronului conservativŭ nu se póte interpretá nicĭdecum în favórea guvernului și oficioșii în frunte cu „P. Lloyd“ ișĭ dau zadarnice silinţe de a documentá contrariulŭ.

Oposiţiunea se folosesce din parte-șĭ de declaraţiunile baronului Sennyey spre a arătá, că liberalulŭ Tisza Kalman a capitulatŭ dinaintea conservativului Sennyey. Și pre când estremii acusă pe Tisza de părăsirea principiilorŭ sale, cei din oposiţiunea moderată ișĭ esprimă bucuria, că „Sennyey nu e perdutŭ pentru ea“ căcĭ, deșĭ ocupă aḍĭ o posiţiune neutrală, rĕmâne credinciosŭ stégului sĕu, sub care a luptatŭ în contra sistemului actualŭ.

Póte că în presêmţirea adêncei impresiunĭ, ce-o va face discursulŭ lui Sennyey în cercurile parlamentare maghiare, episcopulŭ din Sătmarŭ Schlauch, respunḍêndŭ noulŭ președinte, a esprimatŭ speranţa că baronulŭ Sennyey va face ca inspiraţiunile sale nobile sĕ consune cu „spiritulŭ naţiunei, cu esigenţele timpului“ și cu tradiţiunile camerei magnaţilorŭ. Dr. Schlauch numĕră negreșitŭ între esigenţele timpului și maghiarisarea, pentru care ostenesce așa de multŭ ca patronŭ alŭ socîetăţii de maghiarisare „Szechenyi,“ despre a căreia fatale pornirĭ amŭ vorbitŭ în numerii trecuţi.

Vomŭ vedé cum înţelege br. Sennyey „eșigenţele timpului.“ Acum i-se oferă ocasiunea de a dovedí décă într'adevĕrŭ merită renumele de „distinsŭ și pĕtrunḍĕtorŭ omŭ de statŭ.

Câtŭ pentru noi, nu putemŭ sperá nicĭ o ușurare până când va durá sistemulŭ de guvernare actualŭ. Décă într'adevĕrŭ baronulŭ Sennyey are de scopŭ a se folosi de noua sa posiţiune, spre a sparge cu timpulŭ falanga d-lui Tisza și a rĕsturná sistemulŭ acestuia, noi nu putemŭ decâtŭ sĕ-i dorimŭ succesŭ bunŭ!

CRONICA POLITICĂ.

După o versiune mai nouă negoţiările dintre d. ministru-președinte Brătianu și șefii partidei junei drepte se continuă. In privinţa acésta citimŭ în »Naţiunea«:

„După modulŭ cum s'a resolvatŭ ultima crisă ministerială și după atitudinea ce luase oratorulŭ junimistŭ Carpŭ cu ocasiunea interpelărei d-lui Palladi, mulţĭ se așteptau că discuţiunea rĕspunsului la mesagiu avea sĕ dea grupului junimistŭ ocasiunea d'a se accentua ca făcêndŭ parte, dacă nu din oposiţiunea intransigentă, celŭ puţinŭ din adversarii parlamentarĭ ai guvernului. Noi, în urma discursului pronunţatŭ de d. Carpŭ în cestiunea crisei monetare, amŭ ḍisŭ că nu credemŭ în ruptura definitivă între d. prim-ministru și junimiștĭ. Prevederile nóstre au fostŭ confirmate prin discursulŭ de erĭ alŭ d-lui Carp. Din tótă cuvêntarea sa reese, că negoţierele între guvernŭ și grupulŭ junimistŭ nu numai nu suntŭ rupte în modŭ definitivŭ, dar că ele nu suntŭ póte departe d'a ajunge la o soluţiune, care va face posibilă intrarea în ministerŭ a unorŭ membri ai grupului. In adevĕrŭ, programulŭ desvoltatŭ de d. Carpŭ în ședinţa de erĭ pare a fi menitŭ sĕ arunce puntea între colectivitatea guvernamentală și junimiștĭ. Căcĭ, cu tótă ostenéla ce 'șĭ-a datŭ d. Nacu în discursulŭ sĕu d'a mări prăpaștia ce osebește încă pe guvernŭ de grupulŭ d-lorŭ Carp și Maiorescu, maioritatea și d. prim-ministru au aplaudat călduros cuvintele și programulŭ d-lui Carpŭ. Putemŭ prin urmare sĕ ne așteptămŭ la o nouă crisă ministerială. Singura osebire va fi că, în locŭ sĕ dimisioneze ministerulŭ întregŭ, se vorŭ găsí motive pentru a provocá retragerea unora dintre miniștrii actualĭ, ca sĕ se facă locŭ junimiștilorŭ pocăiţĭ și doritorĭ de portofoliurĭ.«

*

Ḍiua de 15 Decemvre n. a fostŭ pentru principele de Bismarck o ḍi de amară esperienţă. Puterniculŭ cancelarŭ, căruia, după a lui propriă mărturisire, nu i-a impusŭ Europa întrégă, a trebuitŭ sĕ se convingă, că autoritatea lui nu este de ajunsŭ spre a puté impune maiorităţii din Reichstagulŭ germanŭ. Cancelarulŭ a cerutŭ dela parlamentŭ, ca sĕ voteze unŭ salarŭ anualŭ de 20,000 mărcĭ, spre a se creá la ministeriulŭ de esterne postulŭ unui alŭ doilea directorŭ Bismarck a luatŭ de repeţite orĭ cuvêntulŭ spre a dovedí, că în interesulŭ imperiului mai are lipsă de unŭ ajutorŭ în departameutulŭ de esterne, căcĭ nu mai póte biruí cu lucrulŭ. Maioritatea cu tóte astea a respinsŭ cererea cancelarului cu 141 contra 119 voturĭ. După tóte regulele parlamentare Bismarck trebuia sĕ-șĭ dea demisiunea în urma acestui votŭ, dér elŭ nu vrea sĕ scie multe de parlamentŭ, nu se consideră ca ministru parlamentarŭ, ci numai ca »funcţionarŭ și soldatŭ.« Refusulŭ maiorităţii într'o cestiune secundară ca acésta, unde se tractéză de politica esterióră a cancelariului, pe care aicĭ oposiţiunea nu-o póte combate, dovedesce câtŭ de mare este nemulţumirea în Germania cu politica interióră a principelui Bismarck și câtŭ de multŭ s'au amărîtŭ spiritele deputaţilorŭ prin atitudinea bruscă și despreţuitóre a cancelarului faţă cu parlamentulŭ. Ómenii marĭ, au și greșelĭ marĭ. Una din aceste greșelĭ este, că Bismarck nu sufere oposiţiune și că de multe orĭ dăscălesce pe »representanţii naţiunei« ca pe nisce copii de scólă. Acestia ișĭ rĕsbună acum prin ceea, că-i refusă și cererile cele mai juste, décă vomŭ avé în vedere, că maioritatea de aḍĭ a Reichstagului germanŭ este oposiţională. Ori câtŭ de puţinŭ i-ar păsá dér cancelarului de parlamentarismŭ, nu-o sĕ pótă guverná multă vreme c'unŭ asemenea parlamentŭ și va fi silitŭ sĕ-lŭ disólve. De oposiţiune nu va scăpá nicĭ atuncĭ, ea vá eșí și mai tare din nouĕle alegerĭ. Nemulţămirea în Germania e mare și cine scie, décă puterea cancelarului nu se va sdrobi de acéstă stâncă.

*

»Pester Lloyd« află de bine de-a reproduce câteva părerĭ esprimate, în clubulŭ partidei june a Cehilorŭ asupra discursului lui Rieger în causa înţelegerei cu Ungurii. Scriitorulŭ Holecek a ḍisŭ între altele, că politica Cehilorŭ nu póte fi decâtŭ o politică slavă. Datoria Cehilorŭ este, de a demasca pretexturile Maghiarilorŭ îndĕrĕtulŭ cărora ișĭ ascundŭ ei violinţele lorŭ asiatice și impulsurile lorŭ barbare. Elŭ sfêrșì ḍicêndŭ, că Slovachia și nu Moravia este ţéra, care légă pe Cehĭ cu lumea slavă. Deputatulŭ Tuma ḍise: datoria nóstră este de a protesta în contra afirmărilorŭ lui Rieger, care la 1848 a ofensatŭ pe Maghiarĭ, ér aḍi îi lingușesce, părăsindŭ pe sêrmanii noștrii fraţĭ din imperiulŭ corónei st. Stefanŭ. Din complesanţă către Maghiarĭ, elŭ se împacă cu doctrina imorală, că naţiunile trebue sĕ se conducă după principii egoiste nu morale și speră că Maghiarii vorŭ fi așa de naivĭ sĕ crédă, că Cehii s'au împĕcatŭ cu dualismulŭ. Dér naivitatea e pe partea lui Rieger....

Procesulŭ de pressă în contra lui G. Bariţŭ.

Sibiiu, 17 Decemvre 1884.

Aḍĭ vĕ trimitŭ raportulŭ amĕnunţitŭ ce vi l'am promisŭ. Inainte de tóte vĕ spunŭ cum s'a compusŭ tribunalulŭ și juriulŭ

Președinte alŭ tribunalului a fostŭ Szekacs, votanţĭ consilierii tribunalului Roșca și Jahn, notarŭ Dr. Albert Haupt. Ministerulŭ publicŭ a fostŭ representatŭ de substitutulŭ de procurorŭ Tribus. Apĕrarea a făcut'o advocatulŭ Franz Frühbek. Ca juraţĭ au apărutŭ: I. Albrecht, I. Bechnitz, S. Borger, K. Engelleiter, F. Feiri, A. Friedsmann, M. Guist, M. Hänel, K. Henrich, H. Hertel, M. Horeth, R. Jahn, W. Krafft, A. Konrad, F. Kreisler, F. Lauterbach, Fr. Michaelis, Dr. I. Moga, H. Muller, F. Quandt, S. Reinhardt, F. A. Reisenberger, V. Roman, I. H. Roth, I. Rubitschek, I. Sattler, F. Scheerer, jun., I. Schuschnig, I. Spilka, K. Tartler, I. F. Theil, Dr. F. Teutsch, Rud. Urban, I. Weindl, S. Zacharias, F. Zimmermann. Dintre acestia s'au trasŭ prin sorţĭ în juriu: I. Albrecht, S. Borger, Rud. Jahn, F. Kreisler, F. Lauterbach, F. Quandt, S. Reinhardt, I. Rubitscek, I. Sattler, I. Scheerer jun., I. Schusnig, F. Zimmermann. Din partea ministerului publicŭ s'au respinsŭ, la comunicarea apĕrĕtorului, W. Krafft tipografulŭ »Observatorului«, apoi I. Bechnitz, H. Engelleiter, Fr. Michaelis și Dr. Moga. Ca juraţĭ suplimentarĭ s'au trasŭ la sorţĭ A. Friedmann și K. Tartler.

Președintele făcu atenţĭ pe juraţĭ, sĕ nu comunice cu auditorulŭ nicĭ prin semne nicĭ prin vorbe, ci sĕ fie atenţĭ la pertractare. Din causă că dintre juraţĭ numai unulŭ scia ung換uresce, au depusŭ jurămêntulŭ în limba germană, și totŭ în acésta limbă a urmatŭ și pertractarea, după cum ișĭ esprimase dorinţa și acusatulŭ.

După acésta se cetì actulŭ de acusaţiune cu data 16 Noemvre c. Nr. 2671 și subscrisŭ de procurorulŭ Ludwig Szabó:

»Articululŭ încriminatŭ, citândŭ o presupusă scire a fóiei »Luminătorulŭ« ce apare în Timișóra, glorifică revolta lui Horia și Cloșca și dândŭ puţină stimă Ex. Sale mitropolitului gr. or. din Sibiiu esprimă bănuiala, că congresulŭ proiectatŭ pentru luna Octomvre s'a amânatŭ, pentru ca sĕ se împedece unele tumulte ce arŭ fi pututŭ isbucni cu ocasiunea serbării memorabile a lui Horia și Cloșca ce cădea în acelașŭ timpŭ. Intregŭ articululŭ și mai alesŭ numirea președintelui guvernului ungurescŭ, în rêndurile 15 și 16 din alineatulŭ alŭ treilea, de „distructorŭ alŭ naţionalităţilorŭ,« precum și înfaţișarea satirică a micimei guvernulŭ faţă cu glorificarea mișcărei lui Horia și Cloșca suntŭ scrise într'unŭ tonŭ atâtŭ de aţâţătorŭ, încâtŭ în

alŭ optulea alineatŭ alŭ articolului se ațîță pe față la revoltă în contra națiunei maghiare, în contra statului ungurescŭ, în contra guvernului și a întocmirii statului. Amintitulŭ alŭ optulea alienatŭ suná astfelŭ:

»Totŭ așa de convinșĭ suntemŭ, că întréga națiune română din Austro-Ungaria va probá și de astădată, că are o educațiune politică cu multŭ mai matură și unŭ tactŭ politicŭ cu multŭ mai bine desvoltatŭ, decâtŭ sĕ'șĭ părăséscă ținuta sa démnă și impunĕtóre ce o a observatŭ până acuma la tóte ocasiunile. Ea scie și simte prea bine, că nu acuma este timpulŭ ca sĕ serbătoréscă și sĕ ridice unŭ monumentŭ visibilŭ în memoria triumvirilorŭ martirĭ Horia, Cloșca și Crișanŭ, ci atuncĭ, când după Plevna unguréscă va recâștigá drepturile sale nealienabile și libertatea ce i s'a răpitŭ pe nedreptŭ prin pactulŭ dualisticŭ. Până atuncea însĕ, fiecare Românŭ va cultivá și va păstrá memoria eroilorŭ sĕi naționalĭ și a faptelorŭ acelora în inima, în poesia poporală și în legendele sale. Dela acésta nu'lŭ va putea opri și înpedecá nicĭ chiar d-nii Trefort și Tisza, de câtŭ numai în acelŭ casŭ imposibilŭ, când toțĭ Românii de genŭ bărbătescŭ vorŭ fi esterminațĭ séu prefăcuțĭ în Ungurĭ și cândŭ la tóte femeile române li se va tăiá limba din gură, cá sĕ nu mai pótă vorbi și cântá românesce. Atuncĭ nu vorŭ mai avé a se teme nicĭ de umbrele luminóse ale lui Horia, Cloșca și Crișianŭ și nicĭ de congresele bisericei ori politice ale Românilorŭ ca acuma, pentru că atuncĭ nu vorŭ mai fi Românĭ pe lume.

»Guvernulŭ ungurescŭ de frica lui Horia și a socilorŭ sĕi a cerutŭ amânarea congresului bisericei gr. or. Intrebămŭ la rêndulŭ nostru, ce va face óre când acele umbre se vorŭ întrupá în carne și óse și în numele a 3 milióne de Românĭ vorŭ cere libertatea și drepturile lorŭ răpite, nu dela elŭ, ci directŭ dela unŭ strănepotŭ alŭ neuitatului împĕratŭ Josifŭ II, care asemenea aceluia va decretá pentru a doua óră desrobirea Românului? Nu cumva vorŭ cere și atuncea amânare pe timpŭ nedeterminatŭ de frica umbrelorŭ lui Horia și a socilorŭ sĕi? — S'ar face de rîsulŭ lumei atuncĭ, ca și acum.«

»Necontestabilŭ intențiunea penală de a ațîța reese din provocarea articulului adresată cetățenilorŭ de naționalitate română, care nu cere nimicŭ mai puținŭ dela aceștia, decâtŭ sĕ nutréscă cu îngrijire, cu pietatea pentru amîntirea eroilorŭ Horia și Cloșca, idea unei recâștigărĭ a libertății lorŭ răpite, cum se ḑice, pentru o Plevnă unguréscă. Deórece acéstă ațîțare tendențiósă este, după §. 172 din codulŭ penalŭ, unŭ delictŭ de ațîțare, acusŭ pentru comiterea lui pe G. Barițŭ, redactorulŭ responsabilŭ alŭ „Observatorului", care la interogatoriu în cursulŭ cercetării n'a numitŭ pe autorulŭ articulului, dar și-a luatŭ responsabilitatea pentru elŭ, căcĭ desvinovățirea sa, că la aparițiunea articulului absenta din redacțiunea foiei, nu se póte luá în considerare, fiindcă elŭ a negligeatŭ d'a anunțá procurorului depărtarea sa și d'a desemná unŭ locțiitorŭ și decĭ nu póte respinge dela sine responsabilitatea.«

D. G. Barițŭ, fiindŭ întrebatŭ de președintele despre autorulŭ articulului, a rĕspunsŭ că nu l'a scrisŭ d-sa, dar că și atuncĭ a fostŭ și acum e redactorulŭ rĕspundĕtorŭ alŭ foiei. La întrebarea, dacă a avutŭ cunoscință de aparițiunea articulului, d. Barițŭ a rĕspunsŭ, că în acelŭ timpŭ a fostŭ la fica sa cea vĕduvă din Orăștiă și la o altă fiică în Hațegŭ și anume ca tutorŭ alŭ celorŭ trei nepoțĭ ai sĕi. Sĕrmanii orfanĭ se sprijinescŭ numai pe dênsulŭ și din timpŭ în timpŭ se duce, uneorĭ pe neașteptate, sĕ îngrijască de ei și de ficele sale. Articululŭ s'a scrisŭ în abrență'i, dar ia rĕspunderea asupră'șĭ. Tribunalulŭ fiindŭ convinsŭ de absentarea acusatului, nu mai ascultă martorii, ci începŭ pledările.

Substitutulŭ de procurorŭ Tribus: Domnilorŭ jurațĭ! Nu póte și nu trebue sĕ fie problema mea, ca în acestŭ locŭ sacru, unde nu cautŭ nimicŭ altceva decâtŭ dreptate, sĕ reflectezŭ asupra convincțiunilorŭ politice; cu tóte acestea permiteți-mĭ o observațiune! Sĕ judece fie-care dintre d-vóstră, cum voesce, singuraticile fapte ale guvernului, care stă în fruntea acestei țĕrĭ, unŭ lucru nu'i póte împutá nicĭ d-vóstră nicĭ orĭ care altulŭ, anume, că guvernulŭ ocupă timpulŭ cetățenilorŭ cu pertractărĭ pela tribunalulŭ cu jurațĭ. Au trecutŭ mai multŭ ca doi anĭ de când ațĭ apărutŭ pentru ultima óră înaintea acestei bare spre a apĕrá drepturĭ înalte, și cu tóte acestea este vre-unulŭ între d-vóstră, căruia în cursulŭ acestui lungŭ timpŭ nu i se va fi ivitŭ vre-unŭ articulŭ, care sĕ fi trecutŭ peste marginile permise? Acestŭ faptŭ nu'lŭ putețĭ negá. Și décă e așa, atuncĭ trebue sĕ fițĭ convinșĭ că, décă eu aḑi ca acusatorŭ publicŭ țină de cea mai mare datoriă a mea sĕ ridicŭ o acusațiune în contra unui cetățénŭ atâtŭ de însemnatŭ alŭ acestui orașŭ și de a cere dela consciința concetățenilorŭ sĕi sĕ condamne procederea acestui bărbatŭ, numai o faptă mare mĕ póte îndupleca la acésta. Acéstă faptă e înaintea d-vóstră: articulului încriminatŭ ce vi-s'a cetitŭ.

Acéstă faptă, pentru care cerŭ sĕ 'lŭ recunóscețĭ vinovatŭ, este ațîțarea unei naționalitățĭ la ură în contra alteia, conformŭ paragrafului 159 din codicele penalŭ. Considerațĭ modulŭ de luptă alŭ articulului, domnii mei Cu arma cu două tăișurĭ a suspiciunii dândŭ prima lovitură, trece la micșorimea unorŭ persóne înalte și aduce amintirĭ istorice triste din timpurĭ trecute. Nu vréu sĕ țiu contŭ de singuratice atacurĭ ale articulului, totușĭ fie'mĭ permisŭ sĕ clarificŭ tendința lui. Articululŭ începe cu reproducerea unui articul din »Luminatorulŭ,« îl ia ca adevĕratŭ și afirmă înainte de tóte, că guvernulŭ a făcutŭ sĕ se amâne congresulŭ bisericescŭ românŭ gr. or. de frica spiritelorŭ lui Horia și Cloșca, fiindŭ că timpulŭ convocării coincidea cu serbarea de o sută de anĭ a revoluțiunii lui Horia și Cloșca. Acéstă suspiciune dă motivŭ, sĕ se facă amintire de Horia și Cloșca și pe acéstă basă sĕ lupte în contra ideii naționale maghiare. Vréu, domnii mei, sĕ clarificŭ înainte de tóte numai acéstă basă a articolului. Póte acusatulŭ — punêndu-șĭ mâna pe inimă — sĕ afirme cu tótă hotărîrea, că congresulŭ bisericei române gr. or. s'a amânatŭ și nu s'a ținutŭ din causa fricei guvernului de spiritele lui Horia și Cloșca? Articululŭ incriminatŭ afirmă chiar, că guvernulŭ și-a esprimatŭ dorința, ca congresulŭ sĕ se deschidă în Noemvre, și pentru ce nu s'a ținutŭ congresulŭ nicĭ până aḑĭ, pentru ce nu s'a ținutŭ în Noemvre, pentru ce nu în Decemvre? Față cu acésta, eu potŭ afirmá, din isvorŭ totŭ așa demnŭ de credință, ca și autorulŭ articulului, că ținerea congresului se va mai amâná încă pentru câtva timpŭ, din simplulŭ motivŭ, fiindcă lucrările premergĕtóre congresului nu sunt încă terminate. Sĕ fie óre acésta necunoscutŭ d-lui acusatŭ? Nu'mĭ vine a crede. Óre autorulŭ articulului incriminatŭ sĕ cunóscă atâtŭ de puținŭ statutulŭ de organisare a bisericei gr. or. române, încâtŭ sĕ nu fi sciutŭ, că orĭce cestiune politică este eschisă din discuțiune și că președintele este obligatŭ, îndată ce se discută așa ceva, sĕ disolve ședința? Și crede elŭ póte, că acéstă hotărîre i-ar fi rĕmasŭ guvernului necunoscută? Guvernulŭ nu s'a putută simțí îndupleca̧tŭ a amâna congresulŭ din motivulŭ de mai susŭ, și chiar décă s'ar fi întêmplatŭ acésta, óre o dorință esprimată, cum o numesce chiar articululŭ incriminatŭ, sĕ însemneze o apĕsare a vre unei naționalitățĭ?

Trebuia dér ca acéstă afirmare sĕ aibă o causă mai afundă, trebuia sĕ afle o causă, spre a deșteptá prin reminiscințe istorice pasiunile unei naționalitățĭ în contra acelei națiunĭ, căreia fapte milenare i-a datŭ rolulŭ de conducĕtóre în acéstă țéră. Suntŭ cuvinte și idei, d-lorŭ jurațĭ — cum ḑice unŭ scriitorŭ germanŭ — cari se aseamĕnă cu tonurile musicei. Unde vibréză acestea, rĕsună acordurĭ și aceste acordurĭ ne povestescŭ de luptele, suferințele și învingerile omenirei și unŭ singurŭ tonŭ falsŭ, unŭ singurŭ cuvêntŭ falsŭ e de ajunsŭ spre a produce disonanță, care nimicesce opulŭ măestrului și turbură idea clară. Asemenĭ idei sunt reminiscințele istorice ale unui poporŭ. Nu voiu sĕ cercetezŭ ce a simțitŭ autorulŭ la aducerea aminte de unŭ periodŭ, care a adusŭ patriei nóstre multe lupte și durerĭ, dér nicĭ o binecuvêntare. Istoria și-a pronunțat sentința și o va pronunța încă. Una însĕ cutezŭ a afirmá — sĕ mi se erte espresiunea, ea nu se referă la persónă, ci numai la modulŭ scrierei — este o perfidiă, de a aduce în discusiune figurile unui Horia și Cloșca, cari au trăitŭ în împrejurărĭ cu totulŭ diferite de ale nóstre de aḑĭ, spre a le folosí pentru scopurile sale și de a redeșteptá nisce năsuințe, cari astăḑĭ nu mai au nicĭ o îndreptățire. Frunḑărițĭ paginile întunecóse ale istoriei culturei; cele mai întunecóse suntŭ acelea, unde umbrele morțilorŭ abia putreḑițĭ au fostŭ scóse din fundulŭ grópei, spre a aruncá o urmă asupra presentului. Din vechime celŭ mai bunŭ mijlocŭ, de a ațîțá pasiunile unui poporŭ, au fostŭ provocările la sângele vĕrsatŭ. Óre sĕ n'o fi sciutŭ acésta d-lŭ acusatŭ, care ia asupră'șĭ totă responsabilitatea, unŭ bărbatŭ, care pentru cultura istorică se bucură de unŭ frumosŭ renume? Departe sĕ fie de acusătorulŭ publicŭ, de a voí sĕ se lupte cu sentimentele adevĕrate ale omului séu cu reminiscințe istorice, fie ele demne séu nedemne; pragulŭ lorŭ îmĭ este sfântŭ. Dér acestŭ limbagiu (cetesce unŭ pasagiu din articlulŭ încriminatŭ) este elŭ óre limbagiulŭ reminiscinței orĭ a urei de mórte? Sĕ ve mai întrebŭ, d-lorŭ, decă acesta este limbagiulŭ oposițiunei politice séu alŭ ațîțărei? Ce vedemŭ noi în acelŭ articulŭ? Trebue sĕ mărturisescŭ, că nimica altceva decâtŭ o provocare adresată conaționalilorŭ românĭ, ca sĕ-șĭ recuceréscă drepturile ce li s'au luatŭ în modŭ ilegalŭ, ca sĕ nutréscă și sĕ cultive ideea unei Plevne ungurescĭ și în scopulŭ acesta sĕ susțină viu în poporŭ amintirea lui Horia și Cloșca. Următorulŭ pasagiu alŭ articulului 'șĭ esprimă speranța chiar, că aceste figurĭ vorŭ deveni carne și óse! Poporulŭ românŭ se aviséză la aceea, că acéstă națiune maghiară e gata sĕ'i ia și cele mai sfinte amintirĭ și spre acestŭ scopŭ nu se va sfii sĕ stîrpéscă pe bărbațĭ și femeilorŭ sĕ le taiă limbile. Nu vi se pare acéstă avisare destulŭ de clară? Nu vréu sĕ esprimŭ mai departe, că autorulŭ articulului numesce pactulŭ dualistŭ, legea fundamentală a statului, stîlpulŭ constituționalismului nostru, — unŭ furtŭ. Pentru ce o provocare la Plevna unguréscă, si cu acésta la o luptă de nimicire în contra națiunei maghiare? Eu nu vĕḑŭ aci nicĭ unŭ altŭ scopŭ, decâtŭ acela alŭ ațîțării. Și la unŭ lucru sĕ vĕ gândițĭ. Câte suflete fără presimțire, credinciόse, ascultă chiar între poporulŭ d-lui autorŭ alŭ numitului articulŭ de cuvintele celorŭ cultivațĭ dintre ei! In câte locurĭ ale sĕrăciei spirituale este chemată pressa a cultiva și a instruì! Ce s'ar întêmpla acum, când urechia credinciósă, necultivată și încă și mai rĕu cea semicultivată dă peste astfelŭ de cuvinte, că libertatea ni s'a răpitŭ, că reminiscența ni se omóră, că înzadarŭ luptămŭ pe cale constituțională, că nimicŭ nu ne mântuesce decâtŭ o Plevnă ungurescă! Nu trebue óre sĕ urăscŭ de mórte pe acela, care mi-a luatŭ ce e mai prețiosŭ, libertatea, care vrea sĕ'mĭ ia reminiscențele mele și pe acela, căruia vréu sĕ'i oferŭ lupta de nimicire, nu trebue mai ântêiu sĕ învĕțŭ alŭ urĭ de focŭ, ca sĕ-i potŭ sta în față ca contrarŭ neîmpĕcatŭ și nu trebue sĕ învĕțŭ pe națiunea amenințată a urĭ pe amenințătorŭ? Acésta autorulŭ, ca omŭ cultŭ, trebuiá sĕ o scie, și cu tóte acestea elŭ a pășitŭ cu articululŭ înaintea lumii. Mai departe lasŭ sĕ judecațĭ, domnii mei, cu sêmțĕmintele d-vóstră patriotice, dér vé ḑicŭ: băgațĭ de sémă consulilorŭ, ca sĕ nu se periclíteze binele comunŭ.

Creḑêndŭ că am lamuritŭ destulŭ articululŭ, 'mĭ țină acum de datoriă, sĕ mĕ întorcŭ la cestiunea de culpabilitate a d-lui acusatŭ. Elŭ afirmă că n'a fostŭ în Sibiiu când a apărutŭ articululŭ, dér d. acusat e destulŭ de cavalerŭ, că ia asupră'șĭ responsabilitatea, ba merge mai departe: apĕrêndŭ articululŭ, îșĭ însușesce vederile lui. Ce privesce prima afirmare, d. acusatŭ era liberŭ, ca înainte de pertractare cu trei ḑile sĕ dovedéscă cu marturĭ absentarea sa; dar mĕ mulțămescŭ cu cuvêntulŭ sĕu ca omŭ de onóre și admitŭ afirmarea ca adevĕrată, cu atâtŭ mai multŭ, că după convingerea mea acéstă împrejurare nu-lŭ póte eliberá de responsabilitate pentru cuprinsulŭ articulului, nicĭ de consecințele lui. Nu e nicĭ o îndoială, că foia în care a apărutŭ articululŭ are în frunte numele d-lui acusatŭ ca redactorŭ rĕspundĕtorŭ, elŭ nicĭ nu négă acésta, ba afirmă că totdéuna a fostŭ și este redactorulŭ ei responsabilŭ. Nu e nicĭ o îndoială, că elŭ și în absență-i a luatŭ responsabilitatea, căcĭ în casŭ contrarŭ ar fi trebuitŭ sĕ anunțe autorității pe representantulŭ sĕu. Acésta vĕ este cunoscutŭ, că în tóte împrejurările la foi periodice redactorulŭ e responsabilŭ de cuprinsulŭ lorŭ. Nu e nicĭ o îndoială decĭ, că d. acusatŭ e vinovatŭ subiectivŭ de acțiunea penală esercitată prin articulŭ. Aceste esplicărĭ vi le-am făcutŭ și restulŭ îlŭ lasŭ la judecata și consciința d-vóstră. Nu onórea acestui bărbatŭ o cerŭ de la d-vóstră, ci numai verdictulŭ asupra unui principiu. Aḑĭ érășĭ avețĭ înalta datoriă de a apĕra drepturile și idealele. Verdictulŭ d-vóstră de aḑĭ va conține o sentință importantă, sentința până unde e permisă lupta politică într'unŭ statŭ constituționalŭ. Numai consciinței d-vóstră suntețĭ responsabilĭ, altuia nimuruı, și dacă consciința vĕ permite sĕ sancționațĭ pe tĕrêmulŭ publicŭ limbagiulŭ pasiunii, o putețĭ face, nicĭ o putere omenéscă nu vĕ póte opri, totușĭ sĕ avețĭ înainte-vĕ o vorbă sfântă, și nicĭ eu din acestŭ sacru locŭ nu vĕ cerŭ nimicŭ, decâtŭ — dreptate! (Va urmá).

SCIRILE ḐILEI.

In întrunirea literară de a-séră a dómnelorŭ și domnișórelorŭ nóstre de aicĭ, d-șóra Elena I. Popovicĭ a cetitŭ cu multŭ simțĕmêntŭ și cu multă pricepere frumósa legendă „Vêrfulŭ cu dorŭ" de Carmen Sylva. Afară de acésta, d-lŭ profesorŭ Ipolitŭ Ilasievicĭ a ținutŭ o prelegere interesantă despre „Viața furnicilorŭ,« ér d-lŭ A. Bârseanu a cetitŭ una din »còpiile după natură« de I. Negruzzi.

—0—

Reuniunea academiei de lectură a studenților maghiarĭ dela universitatea din Pesta a ținutŭ o ședință, în care s'a ocupatŭ de cunoscuta demonstrațiune a studenților nemaghiarĭ. Se ḑice, că studenții maghiarĭ au de gândŭ de a arangiá o contra demonstrațiune. — Noi numai bucura ne putemŭ de acésta, căcĭ prin contra-demonstrările maghiare se va mărì numai importanța manifestațiunei studenților românĭ și slavĭ.

—0—

Directorulŭ archivei de rĕsboiu din Viena, colonelulŭ Iosef Rechberger, a intentatŭ procesŭ de presă ḑiarului tisaistŭ »Pester Lloyd« pentru vătămare de onóre. In numita fóiă oficiósă din Pesta a apărutŭ în N-r. 300 unŭ articulŭ întitulatŭ: »In archiva de rĕsboiu,« în care se ḑice între altele, că còpii de pe tablourĭ vechi de rĕsboiu, modele de corăbii se potŭ obține numai prin sergentulŭ majorŭ, care lucréză pentru colonelulŭ. Directorului archivei i se impută mai departe lipsă de esperiență și de maniere. Autorulŭ articulului incriminatŭ este unŭ preotŭ catolicŭ.

—0—

Din Lemberg se scrie, că guvernulŭ ungurescŭ a opritŭ d'a mai trece în Ungaria organulŭ peregrinului

moscovitŭ Plossczanski, din causa influinţei agitătóre printre Rutenii din Ungaria.

—0—

M. S. Regele, spre a veni în ajutorulŭ familiilorŭ sĕrmane, a datŭ ordinŭ, dice »Cooperatorulŭ, ca sĕ se plătéscă din caseta sa costulŭ a douĕ sute stînjinĭ lemne de focŭ. Aceste lemne se vorŭ împărţi în modulŭ următorŭ familiilorŭ sĕrace: 100 stînjinĭ în Bucureştĭ, 50 în Iaşĭ şi 50 în Craiova.

—0—

Mercurĭ s'a celebratŭ în biserica Ieni din Bucurescĭ unŭ serviciu religiosŭ pentru liceulŭ Sf. Sava. După aceea, în sala cea mare a liceului, în presenţa unui publicŭ numerosŭ, compusŭ din profesorĭ şi elevĭ, d. Ananescu, directorulŭ liceului, a pronunţatŭ unŭ discursŭ prin care a arĕtatŭ serviciile aduse de acestŭ liceu pentru cultura generală a ţĕrii. D. C. C. Dobrescu a ţinutŭ disertaţiunea sa asupra Fanarioţilorŭ, după care a urmatŭ banchetulŭ, la care au luatŭ parte d-nii Creţescu, prim-preşedinte alŭ înaltei Curţĭ de Casaţiă, Gr. Tocilescu, secretarŭ generalŭ alŭ ministerului instrucţiunei publice, C. Esarcu, B. Şeicaru, N. Chintescu, pe lângâ profesorii liceelorŭ Sf. Sava şi Mateiu Basarabŭ.

—0—

»Mehedinţulŭ« spune, că Joi, pe la 11 ore nóptea, Vassa Pelaghicĭ, fostŭ archiereu în Bosnia şi care se aşeḑase de vre-o doi anĭ în Severinŭ, unde făcea pe învăţătorulŭ şi era corespondentŭ alŭ mai multorŭ ḑiare streine, a fostŭ expulsatŭ peste hotarŭ de poliţia locală, nu se şcie suptŭ ce cuvêntŭ.

—0—

Comercianţii din Galaţĭ au adresatŭ corpurilorŭ legiuitóre şi guvernului unŭ memoriu privitorŭ la situaţiunea actuală a comerciului din acestŭ portŭ. La întrunirea ţinută la Bursa din Galaţĭ în ḑiua de 27 Noemvre, comercianţii gălăţenĭ au adoptatŭ următórele resoluţiunĭ: 1) Pentru plata datoriei publice, guvernulŭ sĕ destineze o parte din veniturile sale, carĭ sĕ fie exigibile în aurŭ. 2) Sĕ se modifice art. 12 şi 14 din legea Băncei Naţionale. 3) Exportulŭ cerealelorŭ sĕ fie încuragiatŭ prin acordare de prime de exportaţiune, eventualŭ scutirea drepturilorŭ de eşire. 4) Sĕ se legifereze într'unŭ spiritŭ mai largŭ faţă cu străinii, în scopŭ de a facilita stabilirea de îndustrii în ţară şi sĕ se incuviinţeze întruparea la comunele urbane a acelorŭ terenurĭ rurale, ce s'ar reclama pentru înfiinţarea de fabricĭ. 5) Sĕ se reinfiinţeze porto-franculŭ în Galaţĭ.

—0—

Dela 1 Decemvre, brutarii din Bucurescĭ au scumpitŭ pânea: preţulŭ bucăţei a fostŭ urcatŭ cu 5 banĭ. In faţa acestei scumpirĭ făcută tocmai în timpulŭ iernei şi când grâulŭ este d'o eftinătate póte ne mai vĕḑută la noi, administraţiunea comunală, ḑice »Românulŭ«, a luatŭ mĕsurĭ, ca la fabrica de pâne dela Colintina sĕ se fabrice şi sĕ se pună în vêndare câte 10,000 bucăţĭ pâne pe fie-ce ḑi. In hale sunt gherete unde se vinde pânea dela Colintina, fără nicĭ o sporire de preţŭ.

—0—

Cetimŭ în »Naţiunea:« In Bucurescĭ a apărutŭ, unŭ nou ḑiarŭ »Unitatea naţională,« organŭ alŭ inrereselorŭ naţionale, ridigeatŭ de mai mulţĭ tinerĭ cunoscĕtorĭ ai lucrurilorŭ de peste munţĭ.

—0—

Cu funcţiunile de şefŭ alŭ marelui statŭ majorŭ alŭ armatei române a fostŭ însărcinatŭ provisoriu d-lŭ colonelŭ Dona, dela statulŭ majorŭ.

—0—

In urma scăderei însemnate a cursului argintului în România şi în Serbia, au fostŭ esportate cantităţĭ marĭ de argintŭ în Bulgaria sprea a-lŭ face sĕ aibă unŭ cursŭ mai bunŭ. Spre a preîntêmpina acéstă năvălire a banilorŭ străinĭ de argintŭ, guvernulŭ bulgarŭ a creḑutŭ de trebuinţă sĕ supună Sobraniei unŭ proiectŭ de lege, prin care monetele de argintŭ sêrbe şi române de 5, 2, 1 leu şi 50 centime sĕ nu mai aibă dreptulŭ d'a circula în Bulgaria. Acestŭ proectŭ de lege a fostŭ primitŭ şi, în urma sancţiunii ce i s'a datŭ, elŭ a devenitŭ lege de la 27 Noemvre, astfelŭ că din acea ḑi monetele de argintŭ sêrbe şi române nu mai suntŭ primite la casele publice bulgare ca monete bulgare. Rublele rusescĭ de argintŭ au scăḑutŭ de multŭ şi aḑĭ au valórea de 3 lei 50 banĭ, pe când valórea lorŭ nominală este de 4 lei.

0—

Se anunţă din Odesa, că s'a promulgatŭ legea nouă în virtutea căreia toţĭ Evreii, cari nu vorŭ avea permisiune de şedere pe teritoriulŭ rusescŭ, dată de ministerulŭ de esterne, interne sêu de finanţe, trebue sĕ părăséscă Rusia. Din causa acestei mĕsurĭ, mai multe stabilimente evreescĭ din Odesa şi Chievŭ suntŭ acuma în desfacere.

CORESPONDENŢA PARTICULARA A »GAZ. TRANS.«

Lugoşiŭ, 15 Decemvre.

Cu emisulŭ comitelui supremŭ d. d-to 25 Noemvre a. c. st. n. Nr. 71, s'a fostŭ conchematŭ pe ḑiua de 11 l. c. o „Congregaţiune estraordinară« a comitatului nostru Caraşŭ-Severinŭ. Programa ce s'a discutatŭ cu acéstă ocasiune a fostŭ destulŭ de scurtă, constătătóre abia din vre-o 10 puncte. Şi lunga sĕ fi fostŭ, ce mai şi cutezŭ a vorbí despre discutarea programului, când sciutŭ este, că de când putericulŭ paşă de la »Aradŭ« teroriséză şi în comitatulŭ nostru, de atuncĭ tóte mergŭ pe turciă numai şi numai după buna chipzuélă şi după chefulŭ d-lui Tabaydy, care eară-şi lucră pe calapodulŭ celorŭ de susŭ şi după cum aduce cu sine progresarea »ideei de statŭ maghiarŭ« ce a învălmăşitŭ creerii tuturorŭ împintenaţilorŭ.

O voinţă este numai în Congregaţiunile comitatului nostru şi aceea e voinţa lui Tabaydy. Se înţelege că pentru mamelucii sĕi începêndŭ de la V.-Comite, — totŭ ce ḑice Tabaydy e Sf. scriptură. Numai o mişcare, unŭ semnŭ de aprobare cu capulŭ din partea comitelui supremŭ şi mamelucii aplaudéză nebunesce. Ei nicĭ nu aştéptă sĕ-şĭ fi căscatŭ bine gura şi »helyes«-urile şi »éljen«-urile mamelucilorŭ lui te asurḑescŭ. Apoi poftéscă sĕ mai îndrăsnéscă vre-unŭ opincarŭ românŭ — cum şi îndrăsnescŭ — sĕ-şĭ ridice vocea în contra procederei despotice a lui Tabaydy; căcĭ atuncĭ nu alta dér gândescĭ că edificiulŭ comitatului se surpă aşa murmurŭ se aude în sală, ceea ce nu fără cuvêntŭ îndreptăţesce pe D-lŭ Tabaydy« ca sĕ sune „clopoţelulŭ« şi cu îndatinatui »menyünk tovább« sĕ tréca la altŭ punctŭ din programŭ ca peste câteva minute sĕ-lŭ sfêrşéscă totŭ astfelŭ. Aşa mergŭ trebile în Congregaţiunile comitatului nostru D-le Redactorŭ.

Puţinĭ suntŭ acei pe carĭ îi dóre sufletulŭ de vitregimea sorţei majorităţii absolute a locuitorilorŭ acestui acestui Comitatŭ, a cărorŭ interese atâtŭ de tare le nesocotesce Tabaydy şi adicţii lui, puţinĭ ḑĕu şi vocile lorŭ totdéuna sună în pustiă.

Aşadérá inainte de-a paradá D-lu Tabaydy înaintea congregaţiunei dela 11 a. l. c. cu programa ḑilei, distinsulŭ apĕrătorŭ alŭ intereselorŭ opincarilorŭ românĭ şi aprigulŭ sprijinitorŭ alŭ orĭ şi cărorŭ intreprinderĭ de caracterŭ naţionalŭ românescŭ D-lu C. Bredicénu interpelă pe Comitele supremŭ eventualŭ pe D-lŭ vice Comite: De are cunosciinţa de neindreptăţirea ce se face bisericei române gr. or. din locŭ; când se cere prin solgăbirĕu sĕ se estrăde biblioteca tinerimei române, bibliotecei profesorilorŭ dela gimnasiulŭ ungurescŭ din locŭ. — Intréba mai departe că intru adevĕrŭ e seriósa procederea vice-comitelui şi-lŭ face atentŭ la ordonanţa ministerială în care se ḑice: că cărţile oprite şi autipatriotice ale societăţii scolarilorŭ românĭ dela gimn. ungurescŭ, sĕ se predea bibliotecei profesorilorŭ dela gimn. maghiarŭ ér nicĭ-decum nu se ḑice: »cărţile tinerimei române« dela scóla gr. or. Concede că din când în când s'au folositŭ şi scolarii românĭ dela gimn. ungurescŭ de cărţile tinerimei române gr. or. dér aceea bibliotecă nicĭ-odată n'â fostŭ proprietatea scolarilorŭ românĭ dela gimnasiulŭ din locŭ. Cum potŭ dér ordoná ei ca o bibliotecă care de facto şi de jure a fostŭ şi este proprietatea bisericei gor. or. şi a tinerimeĭ dela scóla gr. or. din locŭ sĕ se predea bibliotecei profesorilorŭ dela gimn. ungurescŭ?! Şi mai alesŭ cum potŭ pretinde acésta estrădare, dupăce odată s'a constatatŭ, că între cărţile tinerimei române nu se află nicĭ o carte oprită séu antipatriotecă dupăcum vorbesce rescriptulŭ ministerialŭ.

D-lŭ vice-comîte cu argumente nebasate se încércă a demonstrà d-lui C. Brădiceanu ce se află în rĕtăcire şi că esplică reu textulŭ ordinaţiunei ministeriale. In fine conformându-se regulelorŭ retorice, ca sĕ gramădéscă la urmă argumintele cele mai puternice ḑice: Cà va insistá din resputerĭ, ca ordinaţiunea ministerială sĕ se ducă în deplinire, de va fi necesitate chiar şi cu ajutorulŭ baionetelorŭ. — Aplause sgomotóse din partea mamelucelorŭ au incoronatŭ discursulŭ vice-comitelui. —

Promisiunea ce-a făcut'o vice-comitele în congregaţiune, elŭ a şi pus'o în lucrare în celŭ mai scurtŭ timpŭ. A doua ḑi la 12 l. c. o comisiune constătătóre din directorulŭ gimn. Bilman şi Dr. Déngy prof. in frunte cu solgăbirĕulŭ Marszovsky s'au presentatŭ in edificiulŭ bisericei gr. or. şi au transportatŭ biblioteca de acolo. Firesce că şi baionetele promise de d-lŭ Jakabbfy nu au lipsitŭ, au statŭ la spatele comisiunei. Elŭ s'a temutŭ póte că »Daco-românişttii,« (cum numescŭ ei pe toţĭ acei Românĭ, carĭ nu tragŭ în „lagau« la principiele d-lui Iakabffy et Tabavdy) vorŭ opune resistenţă.

Firesce mulţimea privitorilorŭ a fostŭ mare. dér o asemenea resistenţă nu s'a făcutŭ. Toţĭ s'au depărtatŭ însĕ cu inimele întristate, însemnându-şĭ la rĕboşŭ unŭ nou actŭ de violenţă şi persecuţiune contra Românilorŭ.

— Revds. D-nu **Beniaminŭ Densuşianŭ** Vicariu foraneu în Haţegŭ a fostŭ denumitŭ Canonicŭ gr. cat. la Capitlulŭ din Lugoşŭ. —d—

Regularea valutei în României.

Sub titlulŭ acesta „Lloydulŭ Românŭ“ scrie următórele:

Precum putemŭ anunţa din sorginte autentică tóte sgomotele rĕspândite cu uşurinţă séu de rea credinţă cum că guvernulŭ voindŭ sĕ contracteze unŭ împrumutŭ în Germania spre regularea valutei nóstre, pieţile din Berlin şi Francfort ar fi păstratŭ o atitudine negativă, suntŭ lipsite de fondŭ.

Este adevĕratŭ, că guvernulŭ, în tendinţa laudabilă de a ameliora situaţiunea nóstră precariă şi de a împedeca pentru totdéuna reîntórcerea unorŭ fluctuaţiunĭ de cursŭ, precum le vedemŭ astăḑĭ, *a sondatŭ* pe unii din representanţii principalĭ ai pieţei financiare germane printr'o persónă de confienţă, dar aci nu era altă vorbă decâtŭ cererea de consilií, adresată unorŭ bărbaţĭ specialĭ, spre a avé opiniunea lorŭ în privinţa mijlócelorŭ de luatŭ, spre a înlătura crisa monatară. De contractarea unui împrumutŭ spre acestŭ scopŭ nicĭ nu era cestiune, şi resultatulŭ negocierilorŭ, după cum ne informéză corespondentulŭ nostru din Berlinŭ, ce s'a făcutŭ între omulŭ de încredere alŭ guvernului român şi representanţii pieţelor financiare din Berlin şi Francfort se resumă, că aceştĭ de pe urmă s'au declaratŭ gata, de a participá la operaţiunea financiară tindêndŭ a regula valuta nóstră, dar că nu găsescŭ momentulŭ actualŭ oportunŭ, şi aceasta motivatŭ pe faptulŭ, că o regulare definitivă a crisei monetare prin întroducerea valutei aurului, considerândŭ lipsa notorică de aurŭ în ţară, ar costa României acuma mai multe sacrificii, de câtŭ în primăvară când exportulŭ cerealelelorŭ va aduce pe calea naturală aurulŭ în ţară, şi s'ar necesita prin urmare cumpărarea din străinătate a unei părţĭ neinsemnate de aurŭ, spre regularea valutei.

Prin cele ḑise, avem dar motive a crede, că la primă-vară se va proceda la o operaţiune energică spre regularea valutei nóstre, şi că acéstă speranţă va contribui a micşora încercările amare, ce comerciulŭ nostru va trebui sĕ indure încă pănă atuncĭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. tranz.«)

Viena, 19 Decemvre. — La banca de escomptŭ din Austria de josŭ (Niederösterreichische Escomptegeselschaft) s'a descoperitŭ o defrandaţiune din cele mai sensaţionale. Numitulŭ institutŭ a publicatŭ asérá următorulŭ comunicatŭ:

„Şefulŭ cassei de escomptŭ Lukas Jauner lipsesce de aḑĭ diminéţă şi nu se scie unde s'a dusu. Deórece absenţa sa nemotivată a deşteptatŭ bănuelĭ, s'a făcutŭ o revisuire a cassei, în urma căreia s'a constatatŭ, că lipsesce din cassă în banĭ gata şi hârtii de valóre colossala sumă de 2,059,960 florinĭ. Cea din urmă revisuire a cassei s'a făcutŭ în 18 Noemvre şi atuncĭ s'au aflatŭ tóte în bună ordine.“

In urma acestui incidentŭ cursulŭ acţielorŭ institutului de creditŭ şi alŭ rentei ungare a căḑutŭ fórte tare. După améḑĭ a fostŭ arestatŭ escomptătorulŭ Henric Kuffler. Se ḑice că Jauner a păgubitŭ banca de escomptŭ prin escomptarea de poliţe necorecte de-ale lui Kuffler cam cu vr'unŭ milionŭ de florinĭ. Scontrările se continuă mai departe. Pentru prinderea şefului cassei de escomptŭ Jauner s'a pusŭ unŭ premiu de douĕ mii de mărcĭ germane.

DIVERSE.

Mozart. — Ḑiarele din Frankfurt publică programa unui concertŭ datŭ de Mozart în acestŭ oraşŭ, în 1764. In acéstă programă, din care unŭ singurŭ esemplarŭ se află în colecţiunea unui amatorŭ şi care este redigiată în numele tatălui renumitului musicantŭ, găsimŭ pasagiulŭ următorŭ: »Fiica mea, în etate de doispre-ḑece anĭ, şi fiulŭ meu, care are şépte anĭ, vorŭ cântá operile celorŭ mai marĭ maestri de clavirŭ. Fiulŭ meu va esecuta asemenea unŭ concertŭ cu vióra; elŭ va cântá o bucată din clavirŭ, ale cărui clape vorŭ fi acoperite c'o pânză şi nu va produce nicĭ o notă falsă. Va da tóte notele şi va face ca ele sĕ rĕsune de departe dintr'unŭ clavirŭ, unŭ clopotŭ şi ori ce altŭ instrumentŭ. In fine, va improvisá din clavirŭ, séu décă voiţĭ cu orga, dândŭ ori-ce tonŭ şi cântândŭ oricâtŭ de multŭ.«

O femeeă de 126 anĭ. — Se comunică din Dorohoi »V. Naţională,« că la 22 Noemvre trecutŭ a încetatŭ din viaţă, în comuna Herţa din acelŭ judeţŭ, femeea Leia Sluva în etate de 126 anĭ, care când era în viaţă spunea că avea 20 de anĭ când s'a luatŭ Bucovina şi că a fostŭ la iarmaroculŭ ce se face la Cernăuţĭ, când acéstă ţéră aparţinea Moldovei. Ea mai spunea că în acelŭ timpŭ era ispravnicŭ în Cernăuţĭ boerulŭ Platogŭ, proprietarulŭ moşiei Tarnauca, din judeţulŭ Dorohoi, şi că soţia sa a fondatŭ spitalulŭ din acéstă comună.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 18 Decemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	124.10
Rentă de aurŭ 4% . . .	95.75
Rentă de hârtiă 5% . .	90.80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	120.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	100.—
Bonurĭ rurale ungare . .	100.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.25
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98 75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	116.80
Renta de hârtiă austriacă	81.90
Renta de arg. austr. . .	83.05
Renta de aurŭ austr. . .	103.80
Losurile din 1860 . . .	135 90
Acţiunile băncei austro-ungare	858 —
Act. băncei de creditŭ ung.	305.—
Act. băncei de creditŭ austr.	296.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.78
Napoleon-d'orĭ	9.76 1/2
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.25
Londra 10 Livres sterlinge	123.35

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 5 Decemvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	—	—
Renta rom. amort. (5%) . .	—	—
» convert. (6%) . .	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	—	—
Credit fonc. rural (7%) . .	—	—
» „ „ (5%) . .	—	—
» » urban (7%) . .	—	—
» » » (6%) . .	—	—
» » » (5%) . .	83 3/8	—
Banca naţională a Românieĭ	1290	1315
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	325	—
« » » Naţională . .	—	—
Aurŭ	12.75%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţeĭ Braşovŭ

din 19 Decemvre st. n. 1884.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.68	8.72
Argint românesc	8.60	8.64
Napoleon-d'orĭ	9.74	9.75
Lire turcescĭ	10.98	11.—
Imperialĭ	9.98	10.—
Galbenĭ	5.70	5.72
Scrisurile fonc. »Albina« . .	100—	101.50
Ruble Rusescĭ	1255—	1260—
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.	

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ sĕu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS."

Societatea comercială română Bassarabianu Calfoglu & Comp.

BULETINŬ

BRĂILA 3 Decemvre 1884.

Vênḑĕtorŭ	Cumperĕtorŭ	Felulŭ	Kilo	Libre	Preţulŭ		Notiţe
Catzica	Schmierer	Grâu	240	56—	59	25	Caicŭ
d-to	d-to	„	300	56 3/4	62	50	»
Picoca	d-to	„	340	58 3/4	67	—	» cab.
Politis	Chrissoveloni	Orzŭ	640	48 1/2	43	50	Magasie
R. Balanu	Schmierer	Meiu	340	57—	41	25	»
Pauli	L. Mendl & C-ie	„	150	56 1/4	44	—	cu biletŭ

Insciinţare!

In înţelesulŭ Art. de lege XVIII § 35 din anulŭ 1871 se aduce la cunoscinţă, că la 22 Decemvre a. c. la 3 óre postm. se va ţine în casa sfatului şedinţă publică, în care se va compune lista viriliştilorŭ pentru representanţa comunei orăşenescĭ pro 1885.

Braşovŭ în 13 Decemvre 1884.

3—3 **Comisiunea pentru compunerea listei de virilişti.**

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căleĭ ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clusin	10.08	5 59	9.18	
Clusin	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szólnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Clusiu	8.57	5.40	7.08	
Clusiu	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ	12.32	8.05	9.45
Aradŭ	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ	3.35	5.30
Aradŭ	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.